

LAKIALOITE 17/2011 vp

Laki työttömyysturvalain ja aikuiskoulutustuesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoite on rinnakkaisaloite Kataisen hallituksen esitykselle HE 90/2011 vp, jossa esitetään työttömyysturvan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korottamista 100 eurolla kuukaudessa vuoden 2012 alusta.

Lakialoitteessa ehdotetaan lisäksi työmarkkinatuen tarveharkinnan poistamista hakijan puolison tulojen osalta sekä luopumista osittaisesta työmarkkinatuesta. Kun työnhakija asuu vanhempiensa taloudessa eikä ole täyttänyt työssäoloehtoita, henkilö saa osittaisesta työmarkkinatukea, jonka suuruus on 50 % työmarkkinatuen määrästä.

Tavoitteena on yksilöllinen perusturva pitkäaikaistyöttömille ja työelämään pyrkiville

Aloitteen tavoitteena on turvata yksilöllinen peruspäiväraha pitkäaikaistyöttömille ja niille, jotka pyrkivät työelämään. Peruspäivärahaa ja ansiosidonnaista päivärahaa saavien kohdalla puolison tulot eivät vaikuta työttömän etuuksiin. Hallitus on omassa esityksessään jättänyt työmarkkinatuella elävät eriarvoiseen asemaan.

Lapsettomalla työnhakijalla työmarkkinatuki alkaa pienentyä, jos puolison tulot ovat yli 1 704 euroa/kk. Tarveharkinnan takia työmarkkinatukea ei makseta lainkaan, jos puolison kuukausitulot ylittävät 2 786 euroa/kk. Tulorajat ovat alhaiset, ja ne muodostavat tuloloukun, joka pitää työmarkkinatuella elävän perheen köyhydessä.

Tarveharkinnalla on myös kannustinvaikutuksia, ja se ajaa puoliset toisiaan vastaan, koska puolison tulojen noustessa laskee työmarkkinatuella olevan päiväraha.

Vuonna 2010 puolison tulot pienensivät työmarkkinatukea 15 689 henkilön kohdalla, ja osittaisesta työmarkkinatukea sai vanhempiensa taloudessa asumisen ja näiden tulojen huomioon ottamisen takia 18 697 henkilöä. Kokonaan tuki leikkaantui pois 4 631 henkilöltä, jotka olivat hakeneet työmarkkinatukea mutta eivät sitä saaneet puolison liian suuriksi määriteltyjen tulojen takia.

Tarveharkinta lisää sukupuolten eriarvoisuutta

Tarveharkinta kohdistuu useimmiten työttömiin naisiin. Vuonna 2010 Kelan antamista 4 631 ns. nollaratkaisusta, jolla tuki leikkautuu kokonaan pois, 3 721 päätöstä koski naisten työmarkkinatukea ja 910 miesten.

Työmarkkinatuen tarveharkinnan poistaminen puolison sekä samassa taloudessa asuvien vanhempien tulojen osalta mahdollistaa työttömyysturvajärjestelmän yksinkertaistamisen ja vähentää sekä viranomaisten että asiakkaiden hallinnollista taakkaa. Keskustan eduskuntaryhmä pitää työmarkkinatuen saajien eriarvoista kohtelua epäoikeudenmukaisena.

Suurinta ansiopäivärahaa saava hyötyy peruspäivärahan korotuksesta eniten

Ansiopäiväraha muodostuu perusosasta ja ansiososasta. Perusosa on määrältään peruspäivärahan suuruinen. Peruspäivärahan korottaminen johtaa siten myös ansiopäivärahojen tason nousemiseen. Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka kuukaudessa on suurempi kuin 105-kertainen perusosa, ansio-osa on tämän rajan ylittävältä päiväpalkan osalta 20 prosenttia. Perusosan korotuksen johdosta kyseinen peruspäivärahan määrään sidottu taitekohta nousi 2 702,70 eurosta 3 295,95 euroon. Ehdotettu peruspäivärahan korotus nostaisi taitteen alapuolella olevia ansiopäivärahoja 3,11 euroa päivässä. Uuden taitekohdan yläpuolella olevat ansiopäivärahat nousisivat 10,00 euroa päivässä. Aikuiskoulutustuki on määrältään työttömyyspäivärahan suuruinen, joten aikuiskoulutustuki nousisi työttömyyspäivärahaa vastaavasti.

Keskustan eduskuntaryhmä pitää epäoikeudenmukaisena sitä, että kun työttömyysturvan

peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea korotetaan, suurin korotus tulee suurimpiin ansiopäivärahoihin.

Työttömyysturvan päivärahat ja työmarkkinatuki on sidottu indeksiin. Hallituksen esitykseen HE 90/2011 vp sisältyvässä laissa ja tässä rinnakkaislakialoitteessa perusosan määrä olisi edelleen vuoden 2001 indeksitasossa 26,08 euroa. Vuoden 2012 indeksitasossa työttömyysturvan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen päivärahan suuruudeksi tulee 31,36 euroa eli 674,24 euroa/kk.

Lakialoitteen taloudelliset vaikutukset ovat työmarkkinatuen puolison ja vanhempien tuloihin liittyvän harkinnanvaraisuudesta luopumisen johdosta 45 miljoonaa euroa suuremmat kuin hallituksen esityksessä HE 90/2011 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 7 luvun 9 §, sellaisena kuin on laissa 1188/2009, ja muutetaan työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentti ja 7 luvun 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1188/2009, seuraavasti:

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

1 §

Työttömyyspäivärahan määrä

(1 mom. kuten HE)

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

6 §

Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain

(1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Työmarkkinatuki määrätään tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tar-

veharkinnassa huomioon otettavista tuloista. (Uusi)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

2.

Laki

aikuiskoulutustuesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) 12 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 127/2010, seuraavasti:

12 §

Aikuiskoulutustuen määrä

(1 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2011

Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirikka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk

Seppo Kääriäinen /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk
Eeva Maria Maijala /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk

LA 17/2011 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk ym.

Simo Rundgren /kesk
Annika Saarikko /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk

Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk